

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De Feudis, quæ ab Ecclesia obtinentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

ARTICULUS III.

De Feudis ab Ecclesia
acceptis.

SUMMARIUM.

48. Feudi capaces hodie sunt quicumque,
49. Etiam Clericus: imo & Religiosus.
50. Nisi id exigat servitium personale, Religioso non conveniens.
51. Ipso tamen mortuo feudum devolvitur ad proximos agnatos.
52. Religiosus aliquando excluditur in prima concessione feudi,
53. Vel ratione huic annexa dignitatis &c.
54. Feudi sibi oppignorati fructus dominus directus,
55. Etiam laicus lucratur:
56. Si interea servitia non praesentur a vasallo.
57. Idem lucratur fructus sibi oppignorata rei emphyteutica:
58. Si interea canon non solvatur:
59. Nonnullis tamen casibus exceptis.

antè obtinebant, assumptione Clericatus & Religiosae vitae professione excidant, *Lib. cit. Tit. 36. & clarius Tit. 26. §. 4. V. Qui* cujus palmaris textus est, *Qui Clericus efficitur aut votum Religionis assumit, hoc ipso feudum amittit.* Ratio redditur *Tit. 21. Eo, quod desit esse miles seculi, qui factus est miles Christi: nec beneficium pertinet ad eum, qui non debet gerere officium.* unde *Zalius Epitom. Feud. p. 5. n. 72.* licet, clericos feudorum capaces esse, inficiari contra communem DD. Opinionem veritus sit, considerandum tamen proponit; quòd clericus sit de forte Domini: qui Divinis officii & contemplationi deditus ab omni secularium strepitu semotus esse debet, ut & ipse dominum possideat, & ab ipso domino possideatur, ex sententia *S. Hieronymi can. Clericus 5. & can. Duo sunt 12. q. 1. relati.*

Sed, bona istius, maximi quidem 49. **ICT.** sed non optimi Catholici pace, à communi, ut ipse agnoscit, & vera DD. sententia nullatenus recedendum: atque cum *Claro §. Feudum q. 78. n. 3.* statuendum est, clericos & ipsos etiam Religiosos feudorum non esse incapaces; cum ad ista admitti clericos, exploratum sit ex *c. Ex transmissa 8. & c. Verum 7. de Foro compet. & Religiosos etiam ex c. Unico §. Verum de Statu Regular. in 6.* Imò ex *Feud. Lib. 2. Tit. 40. §. 1. & generali Consuetudine, praesertim Imperii Romani; cum in Getmania nostra ab Episcopis, Abbatibus aliisque personis Ecclesiasticis feuda etiam Majora & Regalia, dignitati suae annexa obtineri videamus.*

Neque communi huic hodièque indubitatae sententiae adversantur ex Usibus Feudalibus deprompti textus, cum; quia à propria Feudorum natura, sicut quoad alia, sic etiam quoad personas multum recep-

48. Quantumvis antiquitus Feudi capax non existimaretur, qui Magistratus gerendo idoneus, vel belli muneribus explendis aptus non esset, *Corvinus Jur. Feud. Tit. 5. pr.* Cum tempore tamen etiam alii, & hodie ea accipere sine ulla conditionis flexis, aetatis, status discrimine possunt omnes, *Feud. Lib. 2. Tit. 3. §. 1. V. Personam.*

An etiam Clerici & Religiosi, in dubium & controversiam vocari solet; quòd Usibus Feudalibus non tantum à successione in feudis removeantur, *Lib. 2. Tit. 30. V. Ex hoc:* sed iis etiam, quae

recessum : & ad ea cum tempore , sicut femina & alii, ad personale servitium domino exhibendum incapaces , sic etiam clerici & Religiosi sunt admissi , *c. citr.* 50 tum verò ; quia , licet clerici & multò magis Religiosi hodie obtinere & retinere nequeant feuda exigentia servitium personale , quod à vasallo per se & non per alium obeundum est ; & ab ipso per se obiri decenter non potest : retinere tamen , imò obtinere possunt feuda Franca, & exigentia præstationem solum realem : imò etiam obsequium personale , sed quod à clerico decenter per, aut substitutum exhiberi potest, Rosenthal de Feud. *cap. 7. conclus. 30. à n. 19.* Fachineus *Controvers. Lib. 7. cap. 35. à §. Quinta* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 22.* ubi, Clericos & Religiosos ad omnia feuda , etiam pro feminis concessa admitti, eosque his quoad successionem æquiparari, notant.

Ridicula quidem servitorum per substitutum præstatio & frigida videtur Zafio *citr. n. 72.* quòd clericus & Religiosus, sibi non conveniens servitium per alium præstans, honestiùs non agat, quam si per substitutum furetur. Sed hæc æquiparatio tanto ICTO, planè indigna est ; cum , licet per alium obiri honestè nequeant , quæ intrinsecè mala aut simpliciter & omnibus prohibita sunt, per eum tamen licitè obiri queant , quæ, cum aliàs licita sint, alicui tamen ratione qualitatis suæ personæ sunt interdita , ut rectè advertit Haunold. *Tom. 3. de I. & I. Tract. 9. n. 654.*

Quare, sicut omnino Franca & realia tantum præstationi obnoxia , sic etiam servitium personale , à clericali aut Religioso statu non alienum , vel quod per alium præstari valet , exigentia vasallus Ordinibus etiam sacris initiatus aut Religionem , successionis in bonis tempo-

ralibus capacem , professus retinet & in monasterium transfert ; ut hoc omnino ejus utilitatem percipiat ad dies vite ipsius professi : & , istò primum mortali feudum devolvatur ad proximos agnatos, vel his aliisque, qui ex tenore Inventionis vocantur, deficientibus ad dominum directum revertatur , ut cum Panormit. *in c. In presentia 8. de Probat. n. 69.* Bartolo *in Auth. Ingressi C. de SS. Eccl. n. 44.* & aliis utriusque Juris Interpp. docent Clarus *§. cit. q. 78. n. 1.* Molina *Tract. 2. de I. & I. disp. 140. n. 17.* Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 11. n. 26.* & alii, persuasi Regulà *Auth. cit.* bona Professus monasterio generaliter addicentis,

Excipiuntur tamen , & ad monasterium, præter ea, quæ servitium ipsius vasalli à Religioso statu alienum exigunt, non transeunt Imprimis Feuda, quæ à prima concessione appositam habent clausulam, monasterium excludentem : quæ clausula cum familiæ conservatione, nem utique honestum spectet, servanda & ejusmodi feudum ad proximos agnatos potius devolvetur , quam ad monasterium, etiam ad professi vitam transferatur , *citr. Molina n. 15.* & Sanchez *n. 40.* Deinde feuda, quibus Regalium Ducalis aut alia ejusmodi dignitas & jurisdictionis temporalis est annexa ; cum quoad hujusmodi feuda *Auth. cit.* Regulam contraria variorum Regnorum consuetudine temperatam, iidem Molina *n. 15.* & Sanchez *n. 42.* advertant. Et demum ea, quæ exigunt servitium industria personæ, Panormit. *in c. cit. n. 69.* & Sanchez *n. 44.*

Dubium hoc loco & difficultas non levis est de fructibus, provenientibus ex feudo, quod pro mutuo vel alio debito à vasallo oppignoratam est ipsi domino directo. Et quidem, si iste Ecclesiæ vel Mo-

vel Monasterium sit, fructus huic cedere, & in sortem non imputandos, patet ex *c. 1. hanc Rubr. & c. Conquestus 8. de Usuris*. Si verò dominus directus laicus sit, Glossa in *Utrumque cc. citr.*, eos in sortem censuit imputandos; ut summa ex credito debita decreseat, pro ratione fructuum perceptorum: & si isti sortem adæquent, debitum omnino extinguatur, sive vasallus Ecclesia sive laicus sit; quod *cc. citr.* specialis favor indultus sit Ecclesiis & Monasteriis, quando penes ipsa est dominium directum.

55. Hanc tamen illorum textuum expositionem cæteri Interpp. unanimi consensu & merito rejiciunt; quia si, ut aliarum rerum fructiferarum, sic etiam feudi, domino directo oppignorati, fructuum lucrum Usurarium & inhonestum est, non minus, imò multò magis Ecclesiæ, quàm laico creditori debet negari; cum enim multa laicis permittantur, quæ Ecclesiasticis prohibentur, *can. Fornicari 10. disp. 88. c. 1. c. 1. Ne clerici vel monachi*, lucrum illud, si justum, non magis Ecclesiis quàm laicis: si injustum & Usurarium est, illis multò minus quàm istis debet concedi; quia Usurarum utriusque Testamenti tabulis damnata iniquitas, *c. Quia 3. c. Super eo 4. de Usuris*, etiam & vel maxime detestanda est in Ecclesiasticis, *c. 1. c. Quoniam 2. eadem Rubr.* quos lucris temporalibus specialiter non convenit inhiare, *c. Ex parte 18. in fine de Censibus*.

56. Quare cum Interpp. illis, sicut Ecclesiis, sic etiam cuiusque alteri domino directo, feudum à vasallo sibi oppignoratum detinenti, ejus fructuum lucrum, si vasallus interea servitia non præstet, *cc. citr.* adstrui, rectè docent Covarruvias *Lib. 3. Var. cap. 1. n. 4. cit. Molina disp. 323. n. 2. Canisus de Usuris cap. 6. n. 4. & Palao Tratt. 32. disp.*

4. p. 22. n. 3. Quòd autem illorum lucrum ab Usuraria labe immune sit, desumitur ex natura feudi; cum enim hoc ex prima sua institutione gratis & intuitu servitorum à vasallo exhibendorum concedatur, consequens est, ut vasallus, quamdiu sine sua culpa & cum domini consensu feudò caret, ab obsequiis & muneribus domino exhibendis sit immunis: & vicissim, cum re feudali ex ipsius voluntate penes dominum existente ipse ab obsequiis præstandis liber est, illius fructus non percipiat; cum cesset causa, ob quam res in feudum data, istiusque fructus sunt concessi.

Neque hac in re multum refert, an fructus servitia adæquent, vel ista excedant; cum enim feudum initio gratis concessum sit, ut ejus fructus quantumvis amplos vasallus percipiat, si servitium præstet: non autem, si hoc non præstet, ii quanticumque sint, à domino, feudum sibi oppignoratum detinente sine injuria, vi primi contractus retinentur, quamdiu servitia non exhibentur, Panormit. in *c. Conquestus cit. n. 2. Barbosa in c. 1. cit. n. 2. & Zaxius ad hanc Rubr. n. 6.* Unde

Dubium & controversia alia nascitur, an *c. 1. c. Conquestus citr.* decisio locum habeat in re emphyteutica, & istius in pignus receptæ fructus lucratur dominus directus. Ratio dubitandi est; quòd *cc. citr.* dispositione restringatur Jus commune: quò spectatò, pignoris fructus in sortem imputandi sunt, *c. Cum contra 6. de Pignorib. c. 1. c. Quoniam citr. c.* unde illam, tanquam odiosam, à feudo ad emphyteusin non extendendam, existimat Covarruvias *cit. n. 4. in fine*. Sed, si Jus penitius inspiciatur, *c. 1. c. Conquestus citr.* Jus commune non tam restringitur, quàm declaratur; cum istò nusquam cautum sit, 57.

X x ne gra-

ne gratuita concessioni rei apponatur clauula: vi cuius, quodcumque; & quamdiu, sicut seruitium non exhibetur, sic etiam canon vel pensio non soluitur, ex ea oppignorata provenientes fructus suos non faciat dominus directus; eo quod conditione, sub qua res concessa est, cessante contractus obligatio suspendatur.

58. Quare etiam rei in emphyteusim gratis concessa, sibi que oppignorata fructus, si interea canon seu pensio non solvatur, dominus directus suos faciet & in sortem non tenebitur imputare; cum enim feudum & emphyteusis fere sint eiusdem naturae, dispositum in illo locum etiam in ista habet, quando utrobique est eadem ratio, & de emphyteusi aliud Jure non expressum, ut late Everard. *Legal. arg. loco 29. & 30.* Unde ea, quam amplector *ec. cit.* interpretatio Comprehensiva potius quam Extensiva est, ut cum Speculat. *Tit. de Feudo §. 2. n. 63. V. Non interest*, probè advertit Fagnanus in *c. 1. cit. n. 8.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 20.*

59. Excipiendum tamen imprimis est feudum Francum; cum enim hoc à ser-

vitiis liberum sit, ejus pro Mutuo vel alio debito oppignorati fructus percipere dominus directus non potest, sicut iter *V. Feudum n. 20.* & Barboza in *c. 1. cit. n. 2. V. Limita tandem.* Deinde, feudum & emphyteusis, si ab initio non concessa gratis, sed pecuniâ sint comparata; cum enim illorum fructus percipiendi jus pretiò comparatum emphyteusis sit, eorum oppignoratorum fructus in sortem imputandi erunt: & si locari dominus creditor voluerit, immutatio non erit ab Usuraria iniquitate: quia si etiam contaminaret, si ex feudo, variis sumptibus meliorato, sibi que oppignorato provenientes fructus omnes, eorum qui meliorationibus respondent, velut lucrari, ac proinde, ut ab Usura excusetur, ii saltem fructus, qui pretiò, quod feudum est comparatum, & meliorationibus respondent, detrahendi & in sortem imputandi erunt, ut cum Navarro *Manual. cap. 17. n. 217. cit.* Covarr. *via n. 1.* & Molina *n. 1.* notant Barboza in *c. 1. n. 2. V. Limita cit.* & Gonzalez in *c. cit. n. 4.*

TITVLVS XXI.

De Pignoribus & aliis Cautionibus.

SUMMARIUM.

1. Pignoris varia acceptio.
2. Pro contractu sumpti definitio.
3. Et differentia ab Hypotheca.
4. Qua vel Expressa (eaque Specialis aut Generalis.)

5. Vel Tacita est.
6. Qualem Jure constitutam habent Creditores variis.
7. Et Ecclesia in bonis suis Praealati.
8. Res illius immobilis sine solennitate Hypotheca Speciali.